

بررسی مفهوم سبز راه و جایگاه آن در برنامه ریزی و طراحی شهرهای جدید

بهروز نارویی^۱، عبدالحمید بحر پیما^۲

۱- کارشناسی ارشد مهندسی طراحی محیط زیست، دانشگاه سیستان و بلوچستان - دانشکده علوم.

۲- دکترای شهرسازی، دانشگاه سیستان و بلوچستان دانشکده مهندسی شهید نیکبخت

behrooz.naroei@yahoo.com

خلاصه

توجه به فضای های باز و سبز شهری بواسطه کارکردهای گوناگون فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، اکولوژیکی و ... بسیار حائز اهمیت می باشد. در سالهای اخیر مطالعات متعددی در جهت بهبود عملکرد فضاهای سبز در ساختار شهرها صورت گرفته که از جمله آنها می توان به ایجاد و توسعه شبکه های سبزی در سطح شهرها اشاره نمود. در این نگرش، برای پایدار ساختن فضاهای باز و سبز، لکه های سبز مجاور یکدیگر از طریق سبز راه ها، به عنوان کریدورهای خطی ارتباط دهنده به یکدیگر متصل شده و شبکه های اکولوژیکی را ایجاد می کنند. سبزه راه ها می توانند به طور همزمان کارکردهای مختلف اکولوژیکی، زیبایی شناسی، تفریحی و اجتماعی را در سطح شهرها ایفا نمایند و به افزایش دسترسی ها در ساختارهای شهری، از طریق ایجاد مسیرهای تردد پیاده، سواره، دوچرخه و اسکیت منجر گردند. لذا توجه طراحان و دست اندر کاران شهری به این ایده، در امر ارتقاء کیفی و کمی توسعه شهرها امری ضروری به نظر می رسد.

کلمات کلیدی: سبزه راه، فضاهای سبز شهری، کارکردهای سبزه راه

۱. مقدمه

تحولات شهرسازی در جوامع اروپائی و آمریکایی پس از جنگ دوم جهانی، غالباً معطوف به گسترش نواحی شهری و زندگی شهرنشینی ضمن تاکید بیش از حد بر نقش وسایل نقلیه موتوری، همراه بود. در نتیجه به مسیرهای پیاده و پیاده راهها بعنوان جزئی از فضاهای عمومی که به لحاظ برقراری ارتباط فضایی بین عملکردهای شهری و تقویت روابط اجتماعی شهروندان دارای اهمیت می باشد، توجه کافی مبذول نشد و این توسعه، شبکه بزرگراهی سلسله مراتبی از بزرگراه شریانی تا دسترسی های محلی، را در شهرها در پی داشت (Cervero and Gorham, 1995). وجود چنین فضاهای با ارزشی که می تواند کاربریهای عمده شهری را به هم متصل کند و باعث شناخت هر چه بهتر شهر شود و ادراک فضایی آنرا جهت برقراری ارتباط بین شهر و شهروند میسر سازد مورد بی مهری قرار گرفت. این تحولات در عرصه شهرسازی باعث بروز مشکلاتی چند در سطح شهرها شده که عدم توزیع متعادل کاربریها نیز به این مشکلات دامن زده است. از جمله مهمترین مشکلات، می توان به افزایش بی رویه وسایل نقلیه شخصی، استفاده بیش از حد ظرفیت از راهها و وسایل نقلیه، طولانی بودن زمان دسترسی به مراکز کار و خدمات در اثر کندی، بی نظمی و تراکم وسایل نقلیه، کاهش سطح روابط اجتماعی، افزایش آلودگی صوتی به دلیل تردد زیاد وسایل نقلیه موتوری در سطح شهر و همچنین نگرانی های زیست محیطی و گسترش بی ضابطه شهرها شاره نمود. این مشکلات سبب شکل گیری نگرش هایی نو در عرصه شهرسازی و مدیریت شهری بر پایه توجه بیشتر به رابطه پیچیده انسان و محیط پیرامونش شد و تلاش برای بالابردن کیفیت زندگی مردم و نیز سهم بودن در پایداری، با ایجاد گزینه های جایگزین برای ماشین، مد نظر طراحان شهری قرار گرفت. در میان این گزینه ها، امکانات پیاده روی/ دوچرخه سواری، که همان پیاده راهها و سبزه راه های چند کاربردی می باشند، به دلیل تأثیرگذاری در حرکت و دسترسی، قابل اعتماد بودن، برابری اجتماعی، حفظ محیط زیست و ارتقاء کیفیت زندگی افراد در سطح شهرهای بزرگ دنیا،

^۱ عضو هیات علمی

^۲ عضو هیات علمی